

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโครงสร้างตลาดเงินของไทยยังแคบมาก กล่าวคือประกอบด้วยตลาดเงินไม่กี่ตลาด เช่นตลาดซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาล ตลาดตั๋วเงินคลัง ตลาดกู้ยืมระหว่างสถาบันการเงิน ตลาดดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดเงินทั้งสถาบันการเงินหรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ และผู้ที่ต้องการจะลงทุน กล่าวคือในแง่ของสถาบันการเงินและบริษัทเอกชนยังขาดตราสารทางการเงินที่จะใช้เป็นแหล่งปรับสภาพคล่อง ส่วนในด้านผู้ลงทุนนั้นถูกจำกัดโดยรูปแบบการลงทุนที่มีให้เลือกไม่มากนัก ควรจะขยายโครงสร้างตลาดเงินของไทยให้กว้างขึ้น ด้วยการส่งเสริมให้มีตลาดตราสารพาณิชย์ การที่จะมีตลาดตราสารพาณิชย์ได้นั้นก็ต้องมีตราสารทางการเงินที่มีความหลากหลาย และตราสารทางการเงินที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาตลาดตราสารพาณิชย์อันเป็นส่วนเพิ่มเติมโครงสร้างของตลาดเงินไทย ต้องเป็นตราสารทางการเงินที่มีความสะดวกในการโอน ซึ่งวิธีการโอนและผลของการโอนเป็นไปตามหลักกฎหมายที่เรียกว่า "Negotiable" ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการโอนชนิดที่เรียกกันว่า Transferable หรือ Assignable¹ และตราสารเหล่านั้นต้องก่อให้เกิดให้ผู้ลงทุนในตราสารมีความมั่นใจที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิหรือมีความแน่นอนชัดเจน เพื่อยืนยันสิทธิของผู้ทรงตราสารในแง่ที่ว่า มีกฎหมายคุ้มครองหากผู้ทรงตราสาร

---

¹วิธีการโอนและผลของการโอนชนิดที่เป็น Negotiable , Transferable และ Assignable มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างใดนั้น ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์

สุจริต มีบทสันนิษฐานทางกฎหมายในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ทรง ภาระการนำสืบของ ผู้ทรงตราสารมีไม่มาก ผู้ทรงตราสารเกิดสิทธิฟ้องร้องในทันทีเมื่อตราสารขาด ความเชื่อถือ และวิธีพิจารณาความในชั้นศาลรวดเร็ว นอกจากนั้นตราสารทาง การเงินยังต้องมีความชัดเจนแน่นอน เพื่อยืนยันความรับผิดชอบของฝ่ายลูกหนี้ในแง่ ที่ว่าความรับผิดชอบของลูกหนี้เป็นความผิดแบบเด็ดขาด มีกฎหมายปิดปากลูกหนี้มิให้ โต้แย้งในหลาย ๆ เรื่อง โดยที่ข้อความในตราสารนั่นเองมีความชัดเจน ลั่น กะทัดรัด บ่งบอกถึงเนื้อความแห่งความรับผิดชอบโดยไม่ต้องอาศัยข้อความอื่นประกอบ และการที่จะจูงใจให้ผู้ลงทุนซื้อตราสารทางการเงินเหล่านั้นอย่างแพร่หลาย ตราสารเหล่านั้นก็ต้องให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ลงทุนซื้อตราสาร ในจำนวนที่ เหมาะสม ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการลงทุนในตราสารนี้ก็คือดอกเบี้ยนั่นเอง

เนื่องจากตลาดเงินเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของระบบการเงิน ซึ่ง การพัฒนาระบบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้าต้องการ พัฒนาระบบการเงินของประเทศให้มั่นคง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตลาดเงิน โดยการให้สิ่งที่ตลาดเงินต้องการได้รับการสนองตอบอย่างเหมาะสม ซึ่งสิ่งที่ ตลาดเงินของไทยยังต้องการ ก็คือการพัฒนาตราสารทางการเงิน ซึ่งเป็น เครื่องมือในการระดมทุนในตลาดเงินไทย ให้มีความหลากหลายและมีคุณสมบัติที่ เหมาะสมในการที่จะช่วยพัฒนาตลาดเงินดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การที่ตราสาร ทางการเงินเหล่านั้นจะมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา ตลาดเงินไทยนั้น บทบัญญัติทางกฎหมายที่มีความสนองตอบต่อคุณสมบัติที่เหมาะสม ของตราสารทางการเงินจะช่วยพัฒนาตราสารทางการเงินที่มีความเหมาะสมใน การพัฒนาตลาดเงินได้มาก

ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์มีความพยายามในการพัฒนารูปแบบของ ตราสารทางการเงิน ให้มีความหลากหลายมากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้นว่า ได้มีการออกตราสารทางการเงินที่เรียกว่า Transferable Certificate of Deposit หรือบัตรเงินฝากชนิดโอนได้ แต่ตราสารทางการเงินชนิด ดังกล่าวนี้อีกยังไม่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กฎหมายที่จะนำ

มาใช้กับตราสารดังกล่าวนี้คือ หลักระบบทั่วไปในเรื่องเกี่ยวกับสัญญาหาให้มีกฎหมาย เฉพาะมาบังคับไม่ อีกทั้งอัตราดอกเบี้ยของ TCD ยังผูกติดกับดอกเบี้ยเงินฝาก ประจำ และปัญหาความไม่แน่ชัดของภาวะภาษีตลอดจนการโอนสิทธิตามตราสาร นี้ ต้องโอนโดยทำเป็นหนังสือและบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือคู่สัญญาฝ่ายที่ ต้องรับผิดชอบหรือลูกหนี้ยินยอมด้วยในการโอนนั้น ซึ่งทำให้ตราสารชนิดนี้ไม่สามารถ ที่จะโอนได้อย่างสะดวกและคล่องตัว

แม้ว่าการที่ตลาดเงินของไทยยังไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร จะมีสาเหตุ มาจากหลาย ๆ สาเหตุ อาทิเช่นตลาดเงินแต่ละตลาดไม่ค่อยมีความเชื่อมโยง กัน ตลาดเงินแต่ละตลาดแบ่งแยกกันและมีขนาดเล็กทำให้การปรับสภาพคล่องของ สถาบันการเงินมีต้นทุนสูง และขาดความคล่องตัว มีการจำกัดผู้ร่วมในตลาดเงิน บางแห่ง ฯลฯ ซึ่งเป็นสาเหตุนอกเหนือไปจากสาเหตุทางด้านโครงสร้างที่ยัง แคบของตลาดเงินไทย ซึ่งการพัฒนาต้องอาศัยตราสารทางการเงินที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมดังได้กล่าวไปแล้ว แต่เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ ผู้เขียนจึงต้องทำการศึกษาโดยเน้นหนักไปในทางที่จะนำบทบัญญัติของกฎหมาย มาช่วยพัฒนาตราสารทางการเงินให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เพื่อที่จะส่งเสริมให้ มีการพัฒนาตลาดเงินต่อไป และการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนา ตลาดเงิน ดังนั้นผู้เขียนจึงจำกัดขอบเขตในการศึกษาเฉพาะตราสารทางการเงิน ในตลาดเงิน (Money Market) เท่านั้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงความสำคัญของตลาดเงิน ในอันที่จะ เสริมสร้างให้เกิดความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งจะได้ศึกษาถึงปัญหา ในการพัฒนาตลาดเงิน โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการขาดตราสารทางการเงิน ที่มีความหลากหลาย และมีลักษณะที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุน
2. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงชนิดและลักษณะทางกฎหมายของตราสาร ทางการเงินที่มีอยู่ในตลาดเงินของประเทศไทยในขณะนี้ และศึกษาและวิเคราะห์ ถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับตราสารทางการเงินในปัจจุบันว่า มีอุปสรรคหรือข้อขัดข้อง

อย่างไรหรือไม่ในการพัฒนาตราสารทางการเงิน ซึ่งอุปสรรคและข้อจำกัดทางกฎหมายนั้น จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตราสารทางการเงินอันเป็นเครื่องมือในการระดมทุน ขณะเดียวกันเป็นแหล่งที่จะให้ประชาชนออมเงิน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาตลาดเงินไทยอย่างไรหรือไม่

3. ศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะและผลทางกฎหมายของบัตรเงินฝากชนิดโอนได้ (Transferable Certificate of Deposit) ซึ่งจะได้ศึกษาเป็นกรณีตัวอย่าง ในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับตราสารทางการเงิน เพื่อให้สนองต่อการพัฒนาตลาดเงิน

4. ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อค้นหาแนวทางให้บทบัญญัติทางกฎหมายเป็นส่วนช่วยพัฒนาตราสารทางการเงิน เนื่องด้วยในขณะที่ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับดังกล่าว ยังไม่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535

วิธีในการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีวิจัยแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ

ขอบเขตในการวิจัย

เนื่องจากในขณะที่ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับดังกล่าว ยังไม่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 ฉะนั้นจึงได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ว่า

1. ศึกษาว่ากฎหมายในขณะที่ยังวิจัยนี้ที่ เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน สามารถที่จะออกตราสารทางการเงินได้อย่างไร และชนิดของตราสารทางการเงิน แต่ละประเภท จะมีลักษณะและผลทางกฎหมายอย่างไร
2. ศึกษาปัญหาทางกฎหมายของบัตรเงินฝากชนิดโอนได้
3. ศึกษาถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อเป็น การพัฒนาตราสารทางการเงิน

สมมติฐาน

1. ตลาดเงินของประเทศไทย จะพัฒนาไปได้ต้องมีตราสารทาง การเงินที่หลากหลายและมีลักษณะที่เหมาะสม โดยมีความเปลี่ยนมือได้ (Negotiable) มีความชัดเจนแน่นอน ทั้งในแง่สิทธิของผู้ทรงโดยสุจริตที่จะได้ รับความคุ้มครองและความรับผิดชอบของลูกหนี้ อีกทั้งให้ผลประโยชน์ ตอบแทนที่เหมาะสม
2. ตราสารทางการเงินจะมีความหลากหลาย และมีลักษณะที่ เหมาะสมดังกล่าว จะต้องอาศัยบทบัญญัติทางกฎหมายที่สนองตอบต่อลักษณะที่ เหมาะสมของตราสารทางการเงิน

ประโยชน์ในการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของตลาดเงิน ในอันที่จะเสริมสร้าง ความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเพื่อให้ทราบปัญหาในการพัฒนาตลาดเงิน โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการขาดตราสารทางการเงิน ที่มีความหลากหลายและ มีลักษณะที่เหมาะสม
2. เพื่อให้ทราบถึงชนิดและลักษณะทางกฎหมายของตราสารทางการเงิน ที่มีอยู่ในตลาดเงินของประเทศไทยในขณะนี้ และทราบถึงอุปสรรคและข้อขัดข้อง ทางกฎหมาย อันส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตราสารทางการเงินอันเป็นเครื่องมือ ในการระดมทุน ในขณะเดียวกันเป็นแหล่งที่จะให้ประชาชนออมเงิน ซึ่งมีผลต่อ การพัฒนาตลาดเงินไทย
3. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและผลทางกฎหมายของบัตรเงินฝากชนิด

โอนได้ ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างในอันที่จะทำให้ทราบถึงความจำเป็น ที่จะต้องมี การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับตราสารทางการเงิน เพื่อให้สนองต่อการพัฒนา ตลาดเงิน

4. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการนำบทบัญญัติทางกฎหมายที่ เหมาะสมมาช่วยพัฒนาตราสารทางการเงิน